

Tartalom

★ A Bizottság (EU) 2022/554 ajánlása (2022. április 5.) az ukrajnai orosz invázió elől menekülők képzéseinek elismeréséről	1
--	---

A BIZOTTSÁG (EU) 2022/554 AJÁNLÁSA**(2022. április 5.)****az ukrajnai orosz invázió elől menekülők képzéseinek elismeréséről**

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

- (1) Az Ukrajna ellen 2022. február 24-én, provokáció nélkül indított orosz katonai agressziót és megszállást követően, amelyet az Európai Unió a lehető leghatározottabban elítélt, az Európai Uniónak a háború elől menekülő és védelmet kereső emberek korábban soha nem látott mértékű beáramlásával kell szembesülnie. Az ukrajnai lakóhelyüket elhagyni kényszerült menekülők száma mintegy négymillióra tehető.
- (2) „A menekültek és az ukrajnai háború elől menekülők iránti európai szolidaritás” című, 2022. március 8-i közleményében ⁽¹⁾ a Bizottság felvázolta, hogy az EU jelentős támogatást nyújt annak érdekében, hogy segítse az Ukrajna orosz inváziója elől menekülőket és az ilyen személyeket fogadó tagállamokat. Ez magában foglal közvetlen humanitárius segítségnyújtást, veszélyhelyzeti polgári védelmi segítségnyújtást, a határon nyújtott támogatást, valamint a háború elől menekülőknél az EU-ban azonnali védelmet biztosító, egyértelmű jogállás megadását.
- (3) „Az ukrajnai háború elől menekülők fogadása: Európa felkészül a szükségletek kielégítésére” című, 2022. március 23-i közleményében ⁽²⁾ a Bizottság olyan intézkedéseket állapított meg, amelyek segítik az Ukrajna orosz megszállása elől menekülőket, és gondoskodnak arról, hogy e személyek ténylegesen gyakorolhassák jogaikat. Az intézkedések nemcsak a menedék, a humanitárius segítségnyújtás és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés azonnali biztosítására irányulnak, hanem olyan fellépésekre is, amelyek révén az érintettek zökkenőmentesen illeszkedhetnek be a fogadó országokban, és oktatásban részesülhetnek, lakhatáshoz juthatnak és állást vállalhatnak. A tagállamokban – különösen az első belépés helye szerinti országokban (Lengyelország, Románia, Szlovákia és Magyarország), de a végső célországokban is – az állami hatóságok, a nem kormányzati szervezetek és az önkéntesek minden tőlük telhetőt megtesznek annak érdekében, hogy támogatást és védelmet nyújtsanak az ukrajnai orosz invázió elől menekülőknél.
- (4) A 2001/55/EK irányelvben ⁽³⁾ meghatározott átmeneti védelmi mechanizmust aktiváló (EU) 2022/382 tanácsi végrehajtási határozat ⁽⁴⁾ egyértelmű jogállást biztosít az ukrajnai orosz invázió elől menekülők számára, amint megérkeznek az Európai Unióba. Az átmeneti védelem kezdetben egy évig tart, majd azt követően két ízben, alkalmanként hat hónapos időtartamra automatikusan meghosszabbítható. Az átmeneti védelem magában foglalja a tartózkodási engedélyt, a szociális támogatást és az egészségügyi ellátást, valamint a lakhatáshoz, az oktatáshoz és a foglalkoztatáshoz való hozzáférést.
- (5) A 2001/55/EK irányelv 12. cikke értelmében a tagállamoknak az átmeneti védelem időtartamát meg nem haladó időtartamra lehetővé kell tenniük, hogy az átmeneti védelemben részesülő személyek „munkavállalói jogviszonyba lépjenek vagy bármely önálló vállalkozói tevékenységet folytassanak, az adott szakma szabályai szerint”, továbbá, hogy felnőttoktatásban, szakképzésben, illetve gyakorlati munkahelyi képzésben részesüljenek.

⁽¹⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A menekültek és az ukrajnai háború elől menekülők iránti európai szolidaritás, COM(2022) 107 final.

⁽²⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az ukrajnai háború elől menekülők fogadása: Európa felkészül a szükségletek kielégítésére, COM(2022) 131 final.

⁽³⁾ A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről (HL L 212., 2001.8.7., 12. o.).

⁽⁴⁾ A Tanács (EU) 2022/382 végrehajtási határozata (2022. március 4.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001/55/EK irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről (HL L 71., 2022.3.4., 1. o.).

- (6) A munkaerőpiachoz való hozzáférés joga az átmeneti védelem egyik kulcsfontosságú eleme. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a harmadik országbeli állampolgárok – és különösen a menekültek – gyakran kénytelenek a képzési szintjükől elmaradó munkát vállalni ⁽⁵⁾. Egy egyszerű és gyors elismerési mechanizmus nagyban hozzájárul annak biztosításához, hogy az átmeneti védelemben részesülő személyek a képzésüknek megfelelő munkakörben dolgozhassanak. Ez megkönnyíti integrációjukat és a készségeik jobb kihasználásához vezet, ami az egyén és a befogadó közösség javát egyaránt szolgálja. Egyúttal azt is biztosítja, hogy az érintettek az átmeneti védelem időtartama alatt megfelelő tapasztalatokra és készségekre tegyenek szert, ami növeli képzésük értékét, amikor visszatérnek hazájukba.
- (7) A „Cselekvési terv az integrációról és a befogadásról a 2021–2027-es időszakra” című bizottsági cselekvési terv ⁽⁶⁾ elismeri, hogy a nem uniós országokban szerzett képzések könnyített elismerése és az uniós képzésekkel való összehasonlíthatóságuk növelése a menekültek és a migránsok gyorsabb és méltányosabb munkaerőpiaci befogadásának alapfeltétele. Arra is rámutat, hogy sok magasan képzett migráns és menekült – különösen a nők – túlképzett az általa betöltött munkakörhöz, ami a készségeik leértékelődéséhez vezethet. A cselekvési terv annak biztosítására ösztönzi a tagállamokat, hogy a külföldi képzések elismerésére szolgáló eljárások gyorsak, méltányosak, átláthatók és megfizethetőek legyenek.
- (8) Ha egy tagállam úgy dönt, hogy szabályoz egy meghatározott szakmát ⁽⁷⁾, az átmeneti védelemben részesülő személyeknek el kell ismertetniük szakmai képzésüket ahhoz, hogy az adott szakmában szabályozott munkavállalói jogviszonyba lépjenek vagy bármely önálló vállalkozói tevékenységet folytassanak. Az adott tagállamtól függően ez magában foglalhatja például az egészségügyi, oktatási, jogi, szociális vagy kézműipari szakmák különböző csoportjait. A harmadik országbeli állampolgárok szakmai képzéseinek elismerésére nemzeti szinten kerül sor, a fogadó tagállam jogát és eljárásait alkalmazva, kivéve, ha nemzetközi megállapodások alkalmazandók.
- (9) A nem szabályozott foglalkozások esetében a foglalkoztatásra vonatkozó követelmények jogilag nem szabályozottak, és lehetnek nagyon konkrétak vagy akár nagyon általánosak is. E foglalkozások esetében nincs szabályozási akadálya annak, hogy olyan személyt alkalmazzanak, akinek a képzéseit nem ismerték el, és nincs egységes eljárás a képzéseknek a nem szabályozott foglalkozások ⁽⁸⁾ gyakorlása céljából történő elismerésére.
- (10) Egyes tagállamok és régiók számos foglalkozás tekintetében hiányt tapasztalnak az ipari ökoszisztémákban ⁽⁹⁾, többek között több szabályozott szakmában is. A szakmai képzések elismerése segíthet e hiányok némelyikének enyhítésében és a kiegyensúlyozottabb munkaerőpiac megteremtésében.
- (11) A szakmai képzések elismerését olyan kerettel kell kiegészíteni, amely lehetővé teszi a szakmák tényleges gyakorlását, mellőzi a bürokratikus akadályokat, és tanácsadást biztosít azoknak, akiknek erre szükségük van.
- (12) A háború elől menekülőkhöz számára nem jelent prioritást a képzésük elismerése. Mindazonáltal fontos a tájékoztatók elhelyezése és az alapvető információk biztosítása annak érdekében, hogy az érintettek szükség esetén tudjanak hova fordulni. A tagállami tájékoztatás mellett a Bizottság is szolgál releváns információkkal, ennek érdekében létrehozta az „Uniós szolidaritás Ukrajnával” honlapot ⁽¹⁰⁾ is.

⁽⁵⁾ OECD (2019), Ready to Help?: Improving Resilience of Integration Systems for Refugees and other Vulnerable Migrants, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264311312-en>

⁽⁶⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cselekvési terv az integrációról és a befogadásról a 2021–2027-es időszakra, COM(2020) 758 final.

⁽⁷⁾ A 2005/36/EK irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében „szabályozott szakma”: olyan szakmai tevékenység vagy szakmai tevékenységek csoportja, amely gyakorlásának a megkezdése, gyakorlása vagy gyakorlásának valamelyik módja, közvetlenül vagy közvetve, meghatározott szakmai képzéssel való rendelkezéshez kötött törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések alapján; a gyakorlás módjának minősül különösen a törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések által adott szakmai képzéssel rendelkező személyek számára fenntartott szakmai cím használata.

⁽⁸⁾ <https://www.enic-naric.net/non-regulated-professions.aspx>

⁽⁹⁾ Hiányról számoltak be például vízvezeték-szerelők, szakápolók, hegesztők, építőmérnökök, házi orvosok, kőművesek, villanszerelők, könyvelők és tetőfedők esetében. Lásd: Európai Munkaügyi Hatóság (2021), Jelentés a munkaerőhiányról és -túlkínálatról, 2021. november, <https://www.ea.europa.eu/sites/default/files/2021-12/2021%20Labour%20shortages%20%20surpluses%20report.pdf>

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-solidarity-ukraine_hu

- (13) Az (EU) 2022/382 tanácsi végrehajtási határozat előírja, hogy a tagállamoknak átmeneti védelmet vagy a nemzeti jog szerinti, egyéb megfelelő védelmet kell alkalmazniuk az Ukrajnától eltérő harmadik országok azon állampolgárai tekintetében, akik bizonyítani tudják, hogy 2022. február 24. előtt érvényes tartózkodási engedély alapján jogszerűen tartózkodtak Ukrajnában. A Bizottság ezért arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a nemzeti jog által megengedett mértékben ezt az ajánlást az átmeneti védelemben részesülők mellett azokra a személyekre is alkalmazzák, akik az ukrainai orosz invázió elől menekültek, és az említett határozattal összhangban a nemzeti jog alapján megfelelő védelemben részesülnek.
- (14) A 2005/36/EK irányelv⁽¹⁾ nem alkalmazandó harmadik országok állampolgáira, így az átmeneti védelemben részesülőkre sem. Az irányelv szabályokat tartalmaz az uniós polgárok harmadik országbeli képzéseinek elismerésére vonatkozóan. Előírja a tagállamok számára, hogy ne ismerjék el az uniós polgárok vagy a harmadik országbeli állampolgárok III. cím III. fejezetében felsorolt szakmákhoz kapcsolódó képzéseit, kivéve, ha teljesülnek az említett fejezetben meghatározott képzési minimumkövetelmények. Ezek a szakmák a következők: orvosok, egyes szakorvosok, általános ápolók, fogorvosok, állatorvosok, szülésznők, gyógyszerészek és építészmérnökök. Ha az orosz agresszió elől menekülő szakemberek nem felelnek meg ezeknek a képzési minimumkövetelményeknek, feltétlenül megoldásokat kell találni arra, hogy a szóban forgó személyek miként tehetnek szert e hiányzó kompetenciákra, illetve hogy hogyan kerülhet sor megfelelő és gyors munkaerőpiaci integrációra.
- (15) A jelenlegi helyzetet igen nagyszámú ember gyors beáramlása jellemzi, akik közül feltehetően sokan jól képezettek. Előfordulhat, hogy a tagállamokban régóta fennálló elismerési rendszerek és eljárások kialakítása alkalmatlan ilyen sok kérelem egyidejű feldolgozására. Különösen előfordulhat, hogy a fogadó tagállamok illetékes hatóságai nincsenek abban a helyzetben, hogy a kérelmeket egyenként, eseti alapon értékeljék, és megfelelő részletes elemzést végezzenek.
- (16) Az ukrán képzésekre, az ukrán képzési rendszerre és az ukrán képzési keretrendszerre vonatkozó információk elengedhetetlenek ahhoz, hogy a tagállamok késedelem nélkül egyszerűsíthessék az eljárásokat és értékelhessék a képzések elismerésére irányuló kérelmeket.
- (17) Ukrajna tagja a bolognai folyamat keretében létrehozott európai felsőoktatási térségnek. A bolognai folyamat koherenciát biztosít a felsőoktatási rendszerek számára az európai régióban, és ösztönzi a képzések méltányos és átlátható elismerését. Egyik fő célkitűzése a munkatársak/szakemberek/oktatók és a diákok mobilitásának támogatása. A bolognai folyamatban részt vevő országok megállapodtak abban, hogy biztosítják a képzések tanulmányi célú kölcsönös elismerését. A felsőfokú képzések szakmai és továbbtanulási célú elismerésére vonatkozó szabályokat a felsőoktatási képzéseknek az európai régióban történő elismeréséről szóló egyezmény (lisszaboni elismerési egyezmény)⁽²⁾ határozza meg, amelynek Görögország kivételével az összes uniós tagállam, valamint Ukrajna és más harmadik országok is részes felei.
- (18) Az ENIC-NARIC hálózat (a tanulmányok elismerésével és a mobilitással foglalkozó Nemzeti Információs Központok Európai Hálózata – a Felsőfokú Tanulmányok és Oklevelek Elismerésével Foglalkozó Nemzeti Információs Központok) az Erasmus+ keretében kidolgozta a Q-entry projektet, amely a tagállamokat és harmadik országokat felölelő adatbázis, és tájékoztatást nyújt a felsőoktatásba való bejutáshoz szükséges végzettségekről. Ez az adatbázis az ukrán képzésekre vonatkozóan is tartalmaz információkat, és felhasználható az átmeneti védelemben részesülők elismerési eljárásának támogatására.
- (19) A tagállamok azzal a kihívással szembesülhetnek, hogy a kérelmezők nem tudják bemutatni az előírt képzés megszerzését tanúsító okiratot. Előfordulhat, hogy az ukrainai orosz invázió elől menekülőknél úgy kellett lakóhelyüket hátrahagyniuk, hogy nem volt alkalmuk a megszerzett képzésüket tanúsító okiratot magukkal hozniuk. A lisszaboni elismerési egyezmény VII. cikke arra kötelezi a részes feleket, hogy – saját jogi keretükön belül és azzal összhangban – tegyenek meg minden észszerű és megvalósítható lépést annak érdekében, hogy alternatív módszereket dolgozzanak ki a menekültek képzésének értékelésére olyan helyzetekben, amikor az ilyen képzést tanúsító okirat nem áll rendelkezésre. Az „Indokolással ellátott ajánlás a menekültek képzéseinek a lisszaboni elismerési egyezmény szerinti elismeréséről”⁽³⁾ című dokumentum további iránymutatást nyújt arra vonatkozóan, hogy a tagállamoknak ilyen helyzetekben hogyan kell eljárniuk az egyezmény VII. cikkének megfelelő végrehajtása érdekében.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/36/EK irányelve (2005. szeptember 7.) a szakmai képzések elismeréséről (HL L 255., 2005.9.30., 22. o.).

⁽²⁾ <https://www.coe.int/en/web/higher-education-and-research/lisbon-recognition-convention>

⁽³⁾ <https://rm.coe.int/recommendation-on-recognition-of-qualifications-held-by-refugees-displ/16807688a8>

- (20) Ukrajna régóta partnerországa az Európai Képzési Alapítványnak. Az Európai Képzési Alapítvány forrásközpontot ⁽¹⁴⁾ hozott létre az ukrainai képzések, készségek és tanulmányok elismerésének támogatására. A forrásközpont olyan információkat és dokumentumokat fog összegyűjteni, mint az ukrain képzésekről szóló jelentések és értékelések, az ukrain képzési rendszere és keretrendszere vonatkozó információk, valamint az ukrain oktatási és képzési rendszere vonatkozó általánosabb információk. Emellett munkaerőpiaci tanulmányokat és elemzéseket, projektjelentéseket, kapcsolattartó pontokat, valamint kapcsolódó weboldalakra, például képzési adatbázisokra mutató linkeket is tartalmaz majd. Megosztja az Erasmus+ program keretében a Felsőfokú Tanulmányok és Oklevelek Elismerésével Foglalkozó Nemzeti Információs Központok (NARIC) által kifejlesztett forrásanyagokat is, például a több mint 300 ukrain diplomát tartalmazó Scand-D projektet. A forrásközpont az ukrain felsőoktatási rendszere és annak tudományos képzéseire vonatkozó releváns adatbázisok és információk hivatkozásait is közlésezi, amelyek az Európa Önökért honlapon ⁽¹⁵⁾ és az ENIC-NARIC hálózat honlapján ⁽¹⁶⁾ érhetők el.
- (21) A Bizottság által kifejlesztett eTranslation fordítóprogramot kibővítették, így immár az ukrain nyelv is rendelkezésre áll. Az orosz forrásnyelvről való fordítás is lehetséges, és ez hasznosnak is bizonyulhat, mivel számos ukrain szakember orosz nyelven szerezte meg diplomáját. A fordítóprogram képek vagy szkennelt dokumentumok szövegfelismerésére is alkalmas (optikai karakterfelismerés, OCR). Ez lehetővé teszi az illetékes hatóságok számára, hogy időt takarítsanak meg és felgyorsítsák az eljárásokat.
- (22) Az ukrainai orosz invázió elől menekülő azonnali egészségügyi szükségletei nyomán egyre nagyobb az igény az egészségügyi szakemberek iránt. Az egészségügyi ellátás terén különféle háttérrel rendelkező, képzett szakemberek hozzájárulhatnak e szükségletek kielégítéséhez. Különös hangsúlyt kell fektetni a gyermekgyógyászatra és a kapcsolódó orvosi szakterületekre, mivel az ukrainai orosz invázió elől menekülő között sok a gyermek. Hasonlóképpen külön figyelmet érdemelnek a mentális egészségügyi szolgáltatások, mivel a háború elől menekülő súlyos traumákat élhettek át. A nyelvi nehézség nem lehet akadálya annak, hogy az érintettek a sérülések enyhítése érdekében a lehető leghamarabb kezelésben részesüljenek. Az olyan helyzetekben, amikor a közvetlen szóbeli kommunikáció elengedhetetlen a bizalomépítéshez és az eredményes kezeléshez, ukrain ajkú szakemberek biztosíthatnák a szükséges ellátást.
- (23) A Bizottság a Covid19-válság során iránymutatást tett közzé az EU-n/EFTA-n kívüli képzéssel rendelkező egészségügyi szakemberek elismeréséről ⁽¹⁷⁾.
- (24) Tekintettel arra, hogy a háború során Ukrajnából elmenekültek között sok a gyermek, nagy az igény az ukrain nyelvet beszélő tanárok iránt, akik segíthetik a gyerekek iskolai beilleszkedését, és rendszeres napirendjük mielőbbi kialakulását. Szakértők hangsúlyozzák, hogy az iskolai napirend mennyire fontos a gyermekek számára, mivel érzelmileg támogathatja őket e megterhelő és szorongással teli időszakban ⁽¹⁸⁾. Alapvető fontosságú biztosítani, hogy a kormányok és más hatóságok megfelelő erőforrásokkal és kapacitással rendelkezzenek ahhoz, hogy mind a lakóhelyüket elhagyni kényszerültek, mind a helyi lakosság hozzáférjen a teljes körű, méltányos és minőségi oktatáshoz. Ez minden szinten érvényes: a kisgyermekkorú nevelés és gondozástól kezdve az alapfokú és középfokú oktatáson át a szakképzésig és a felsőoktatásig. A hatóságoknak a lehető legjobban ki kell használniuk a lakóhelyüket elhagyni kényszerült tanárok és egyéb oktatási személyzet rendelkezésre állását annak érdekében, hogy e törekvések megvalósuljanak és a befogadó oktatási rendszeren belül erősödjön az interkulturális tudatosság ⁽¹⁹⁾. A távoktatás jelentette alternatíva akkor jöhet szóba, ha nincs lehetőség az osztálytermi oktatásra. Az Erasmus+ égisze alatt működő School Education Gateway a tanárok és egyéb munkatársak/szakemberek/oktatók számára ukrain nyelven is hozzáférést biztosít kiegészítő tananyagokhoz, útmutatókhoz és oktatási segédanyagokhoz.
- (25) A Bizottság 2007. március 19-i határozata ⁽²⁰⁾ létrehozta a szakmai képzések elismerésével foglalkozó koordinátorcsoportot, hogy többek között együttműködést alakítson ki a tagállami hatóságok és a Bizottság között a szakmai képzések elismerésével kapcsolatos kérdésekben. Előfordulhat, hogy a tagállamok már részletes rendszereket dolgoztak ki a nem uniós képzések értékelésére és elismerésére. Ez a csoport fórumként szolgálhat a

⁽¹⁴⁾ <https://www.etf.europa.eu/en/education-and-work-information-ukrainians-and-eu-countries/education-and-work-eu-support-ukraine>

⁽¹⁵⁾ https://europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/index_hu.htm

⁽¹⁶⁾ <https://www.enic-naric.net/ukraine.aspx?srcval=ukraine>

⁽¹⁷⁾ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a COVID19-hez kapcsolódó szükséghelyzeti intézkedések tükrében az egészségügyi szakemberek szabad mozgásáról és a képzések minimális harmonizációjáról – a 2005/36/EK irányelvre vonatkozó ajánlások (HL C 156/1., 2020.5.8., 1. o.).

⁽¹⁸⁾ UNHCR (2011), Refugee Education: A Global Review, <https://www.unhcr.org/4fe317589.pdf>

⁽¹⁹⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Múlt és jövő: a segélyfüggőségtől az önellátásig – Kényszervándorlás és fejlesztés, COM(2016) 234 final.

⁽²⁰⁾ A Bizottság 2007/172/EK határozata (2007. március 19.) a szakmai képzések elismerésével foglalkozó koordinátorcsoport felállításáról (HL L 79., 2007.3.20., 38. o.).

Bizottság és a tagállamok számára ahhoz, hogy folyamatos párbeszédet folytassanak ezen ajánlás hatékony végrehajtásának nyomon követése érdekében. Az orosz agresszió elől menekülők képviselőinek, az ukrán illetékes hatóságoknak és a civil társadalomnak a bevonása elengedhetetlen ezen ajánlások hatékony végrehajtásához.

- (26) A Bizottság a tagállamok kérésére a technikai támogatási eszköz keretében célzott szakértelmet biztosíthat ezen ajánlások végrehajtásához,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

A SZAKMAI KÉPESÍTÉSEK ELISMERÉSÉNEK MEGSZERVEZÉSE AZ ÁTMENETI VÉDELEMBEN RÉSZESÜLŐ SZEMÉLYEK ESETÉBEN

1. A Bizottság ösztönzi a tagállamokat annak biztosítására, hogy a 2001/55/EK irányelv szerinti átmeneti védelemben részesülő szakemberek a szakmai képzésük elismerésének hatékony, gyors és jól működő rendszerére támaszkodva a képzettségi szintjüknek megfelelő állást vállalhassanak. Ebben az összefüggésben a tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk a beérkező szakemberek várható számának becslésére annak biztosítása érdekében, hogy elegendő kapacitással rendelkezzenek az elismerés iránti kérelmek feldolgozásához.
2. A Bizottság azt ajánlja a tagállamoknak, hogy az Unióba érkező, átmeneti védelemben részesülő szakemberek esetében mielőbb hozzák meg az elismerésre vonatkozó határozataikat. Ha jelentős különbségek vannak a szakember származási országában folytatott képzés és az ugyanazon munkaköri tevékenységhez a fogadó tagállamban megkövetelt képzés között, a tagállamoknak a lehető leghamarabb határozatot kell hozniuk kompenzációs intézkedés elrendeléséről, lehetőség szerint legkésőbb egy hónappal azt követően, hogy a kérelmező az elismerés iránti kérelmet benyújtotta.
3. A Bizottság azt ajánlja a tagállamoknak, hogy minimálisra csökkentsék a szakmai képesítések elismerésével kapcsolatos alaki követelményeket. E célból a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy:
 - gyorsítsák fel a folyamatot azáltal, hogy gyorsított eljárásokat vezetnek be az átmeneti védelemben részesülő szakemberek kérelmeinek feldolgozására;
 - biztosítsák, hogy csak alapvető fontosságú dokumentumokra legyen szükség;
 - az eredeti dokumentumokon kívül fogadják el a képesítések más módon történő igazolását is (pl. a digitális másolatokat);
 - tekintsenek el bizonyos követelményektől, pl. ne követeljék meg a hiteles fordítást;
 - lehetőség szerint csökkentsék a költségeket, vagy tekintsenek el a díjaktól, például a kérelemelbírálási díjtól.Ha kétség merül fel a képzés hitelességét illetően, az ellenőrzésnek gyorsnak és hatékonynak kell lennie. Erre a célra olyan digitális eszközök is használhatók, mint a FRAUDOC – Iránymutatás tanúsítványértékelők számára a diplomagyárakkal és az okmányhamisítással kapcsolatban ⁽²¹⁾.
4. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy alkalmazzanak rugalmas megközelítést az Unióba érkező, átmeneti védelemben részesülő szakembereket illetően, ami lehetővé teszi, hogy több ügyet rövidebb időn belül lehessen pozitív eredménnyel feldolgozni. Ajánlott, hogy a tagállamok csak akkor mérlegeljék a szakemberek képzésének ellenőrzését, ha az elengedhetetlen, és számoljanak fel minden olyan korlátozást és követelményt, amelyre nincs feltétlenül szükség. A Bizottság emlékezteti a fogadó tagállamokat, hogy jogosultak – de nem kötelesek – ellenőrizni azon szakemberek képzéseit, akikre nem vonatkoznak harmonizált képzési minimumkövetelmények.
5. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy azonosítsák azokat a helyzeteket, amelyekben az elismerés iránti kérelmek mélyreható értékelése nem elengedhetetlen, különösen azokban az esetekben, amikor a tagállam korábban már értékelte egy adott szakma tekintetében a képzést, és nem merül fel komoly kétség a fogadó tagállam hasonló képzéseivel való egyenértékűségét illetően. Ha az említett korábbi értékelés kedvező eredménnyel zárult, előfordulhat, hogy nincs szükség mélyreható értékelésre.
6. A Bizottság ösztönzi a tagállamokat, hogy akkor is biztosítsák a gyors és hatékony elismerési eljárást, ha a képesítések mélyreható értékelésére van szükség. Ilyen esetekben a fogadó tagállam értékelése a 2005/36/EK irányelv szerinti általános elismerési rendszerhez hasonló megközelítést követhet.

⁽²¹⁾ <http://www.cimea.it/it/progetti-in-evidenza/fraudoc/fraudoc-project.aspx>

BIZONYOS SZAKMÁKRA VONATKOZÓ EGYEDI KÖVETELMÉNYEK

16. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy vizsgálják meg, hogy adott esetben hogyan alkalmazhatók az átmeneti védelemben részesülő személyek az egészségügyi szolgáltatásokban, például:
- azonosítsák azokat a bevált gyakorlatokat, amelyek révén harmadik országbeli állampolgárok gyorsított egészségügyi szakmai programokban vehetnek részt annak érdekében, hogy e szakmákat könnyebben gyakorolhassák;
 - értékeljék a területen kívüli egészségügyi létesítmények (pl. tagállami területen belül működő ukrán táborigazintórházak) megvalósíthatóságát, ahol átmeneti védelemben részesülő egészségügyi dolgozók kezelhetik az Ukrajnából érkező, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeket;
 - értékeljék az orvosi szakmákra vonatkozó ukrán tanterveket, és ha lehetséges, dolgozzanak ki rövid távú továbbképzési programokat az egyes szakmákhoz szükséges képzési minimumkövetelmények teljesítése érdekében.
17. A 2005/36/EK irányelvben meghatározott képzési minimumkövetelményeknek nem megfelelő képesítésű szakemberek esetében a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy az EU-n/EFTA-n kívüli képesítéssel rendelkező egészségügyi szakemberek elismerése tekintetében a Covid19-válság során közzétett iránymutatás szerinti megközelítést alkalmazzák. A tagállamok továbbra is engedélyezhetik az átmeneti védelemben részesülő személyek számára, hogy bizonyos, a szakma teljes jogú tagjaitól eltérő jogállású tevékenységeket végezzenek. Például az a harmadik országbeli szakképzett ápoló, akinek a képzése nem felel meg a képzési minimumkövetelményeknek, engedélyt kaphat arra, hogy egészségügyi asszisztensként dolgozzon.
18. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy vizsgálják meg, miként biztosítható, hogy a tanárok és más oktatási szakemberek késedelem nélkül hozzáférjenek az adott tevékenységi ágazathoz, például az alábbiak révén:
- átmeneti védelemben részesülő, Ukrajnában tanári képesítést szerzett személyek alkalmazása olyan iskolákban, ahol az ukrainai orosz invázió elől menekülő gyermekeket helyeztek el;
 - nyelvi képzés biztosítása oktatási szakemberek számára;
 - ukránul beszélő tanárok elhelyezése azokban az iskolákban, ahol többletkapacitásra van szükség, és nincs elég tanár;
 - az Ukrajnában szerzett szakmai képesítéssel rendelkező, a fogadó országokban ideiglenesen segédtanárként felvett tanárok szerződésének képesített tanári szerződéssé való átminősítése röviddel a szakmai képesítés elismerését követően;
 - az átmeneti védelemben részesülő tanárszakos hallgatók támogatása abban, hogy hozzáférjenek a fogadó ország tanárképzéséhez.
19. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy segítsék elő az átmeneti védelemben részesülő oktatási szakemberek elhelyezkedését a formális koragyermekkorai nevelést és gondozást biztosító struktúrákban, például bölcsődékben és óvodákban, valamint az informális struktúrákban, például játszóházakban, figyelembe véve e szakmák Európa-szerte tapasztalható sokféleségét.
20. A Bizottság hangsúlyozza, hogy az átmeneti védelemben részesülő oktatási szakemberek elhelyezkedését megkönnyítő intézkedéseknek figyelembe kell venniük a gyermekek és a fiatalok védelmére vonatkozó nemzeti rendelkezéseket.

A SZABÁLYOZOTT SZAKMÁK GYAKORLÁSÁNAK MEGKÖNNYÍTÉSE

21. A Bizottság annak biztosítására ösztönzi a tagállamokat, hogy szakmai képesítésük elismerését követően a szakemberek szükségtelen adminisztratív akadályok nélkül, ám a szükséges támogatás mellett gyakorolhassák szakmájukat annak érdekében, hogy beléphessenek a munkaerőpiacra.
22. A Bizottság azt ajánlja, hogy a tagállamok ne vezessenek be, és ne is tartsanak fenn olyan követelményeket, amelyek alapján a vállalatoknak az átmeneti védelemben részesülő személy felvétele előtt bizonyítaniuk kell, hogy egy adott állást nem tudnak uniós polgárral betölteni.

23. A Bizottság azt ajánlja a tagállamoknak, hogy biztosítsák az átmeneti védelemben részesülő személyek valamennyi releváns szakmai készségének és kompetenciájának értékelését és figyelembevételét, függetlenül attól, hogy azokat formális, informális vagy nem formális tanulás keretében szerezték-e meg. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy támogassák az embereket készségeik és képzéseik nyilvántartásában, többek között személyre szabott támogatás nyújtásával. A készségek és kompetenciák összegzésének és értékelésének megkönnyítése érdekében az Europass⁽²⁷⁾ és a harmadik országbeli állampolgárok készségprofil-készítő uniós eszköze⁽²⁸⁾ is hasznosnak bizonyulhat.
24. A Bizottság azt ajánlja, hogy a tagállamok vezessenek be olyan intézkedéseket, amelyek megkönnyítik a fogadó ország nyelvét nem, vagy csak korlátozottan ismerő, átmeneti védelemben részesülő személyek számára a szakmák gyakorlását, például nyelvtanfolyamok, vagy olyan intézkedések révén, amelyek nyomán a szakma felügyelet mellett, vagy olyan környezetben gyakorolható, ahol nincs szükség a fogadó ország nyelvére.

A JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK NYOMON KÖVETÉSE

25. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy szorosan működjenek együtt az ukrán hatóságokkal, az ukrán civil társadalom – többek között az ukrán diaszpóra – képviselőivel és a Bizottsággal, támogatva a képzések elismerésére és az átmeneti védelemben részesülő személyek zökkenőmentes munkaerőpiaci integrációjára irányuló gyakorlati megoldásokat.
26. A Bizottság a koordinátorcsoporton belül külön üléseket kezdeményez és koordinál a szakmai képzések elismerésével kapcsolatban. A csoport rendszeresen összeül, hogy megvitassa és megossza a témával kapcsolatos nemzeti gyakorlatokat. A Bizottság meghívja az illetékes ukrán hatóságok képviselőit ezekre az ülésekre. A megbeszéléseket és a társaktól való tanulást más releváns struktúrákban is kezdeményezni fogják, például az európai oktatási térséggel foglalkozó munkacsoportokban és a Felsőfokú Tanulmányok és Oklevelek Elismerésével Foglalkozó Információs Központok Hálózatában (ENIC-NARIC).
27. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy a folyamat felgyorsítása és a párhuzamosságok elkerülése érdekében osszák meg szakértelmüket a kifejezetten a témára összpontosító ad hoc üléseken. Ebben a szakaszban kulcsfontosságú az együttműködés, a bevált gyakorlatok cseréje és a széles körű információmegosztás.

Kelt Brüsszelben, 2022. április 5-én.

a Bizottság részéről
Thierry BRETON
a Bizottság tagja

⁽²⁷⁾ <https://europa.eu/europass>

⁽²⁸⁾ <https://ec.europa.eu/migrantskills/>

ISSN 1977-0731 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-5090 (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU